EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 21.6.2006
KOM(2006) 325 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 1998/6/EG av den 16 februari 1998 om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter

MOTIVERING

Syftet med denna rapport är att undersöka hur medlemsstaterna har genomfört direktiv 1998/6/EG om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter. Rapporten behandlar endast denna fråga, som kommissionen genomför ett offentligt samråd om. Alla berörda parter ombeds att sända sina kommentarer till Europeiska kommissionen senast den 1 september 2006. Kommentarerna (märkta med ”Första samrådet om direktivet om prismärkning”) sänds antingen med post till:

Europeiska kommissionen

Generaldirektoratet för hälsa och konsumentskydd

Rue de la Loi 200

BE-1049 Bryssel

Belgien

eller med e-post till SANCO-B2@ec.europa.eu

Svaren och kommentarerna kommer att offentliggöras på Europeiska kommissionens webbplats, om inte avsändaren uttryckligen undanbett sig detta. Efter samrådstidens slut kommer kommissionen att utvärdera om det finns behov av att anordna en offentlig utfrågning för att ytterligare diskutera de frågor som tas upp i denna rapport.

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 1998/6/EG av den 16 februari 1998 om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter

(Text av betydelse för EES)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning 4

2. Centrala Bestämmelser I Direktivet 4

3. Regleringsalternativ 5

3.1. Det allmänna kravet och dess begränsningar 5

3.2. Jämförpris: undantag 6

3.3. Jämförpris: positivlistor 7

4. Prisinformationskrav 7

5. Reklam 8

6. Små Detaljhandelsföretag 8

7. Slutsatser 10

BILAGA - Samrådsfrågor 12

1. INLEDNING

Alla medlemsstater har antagit bestämmelser (se bilaga I) för att införliva direktiv 98/6/EG om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter i sin nationella lagstiftning. Detta meddelande utgör i överensstämmelse med direktivets artikel 12 en rapport från kommissionen om tillämpningen av det direktivet.

Kommissionen anser emellertid inte att det i nuläget skulle vara meningsfullt att lägga fram ett förslag i enlighet med artikel 12. Kommissionen har inga belägg för att de nuvarande skillnaderna mellan olika länders lagstiftningar om prismärkning innebär sådana hinder för den inre marknaden att det skulle berättiga ett ingripande i form av lagstiftning. Denna fråga kommer att avgöras på grundval av vad som framkommer under samrådet.

Enligt direktivet bör man vid utarbetandet av ett förslag om prismärkning särskilt uppmärksamma de små detaljhandelsföretagens erfarenheter av direktivets tillämpning, bland annat när det gäller den tekniska utvecklingen och införandet av den gemensamma valutan (skäl 14). För att i överensstämmelse med principerna om bättre lagstiftning ha en solid grund för sitt agerande genomförde kommissionen före utvidgningen en undersökning omfattande de 15 gamla medlemsstaterna, i syfte att ta reda på de faktiska konsekvenserna av bestämmelserna i artikel 6 och deras tillämpning på små detaljhandelsföretag, den inre marknadens funktion och den allmänna nivån på konsumentskyddet[1]. Den undersökningen pekar på en rad intressanta aspekter att ta upp vid samråd om direktivet.

Kommissionen avser att fråga berörda parter om direktivets inverkan på den inre marknaden och den allmänna nivån på konsumentskyddet. Bilagan innehåller en del av de frågor som behöver behandlas i samband med översynen. På grundval av utfallet av samrådet och mot bakgrund av resultatet av den pågående översynen av konsumentlagstiftningen kommer kommissionen att ta ställning till behovet av ytterligare lagstiftningsförslag om prismärkning. Översynen av direktivet om prismärkning är förenlig med kommissionens målsättning om bättre lagstiftning i den mån den avser en förenkling av lagstiftningen.

2. CENTRALA BESTÄMMELSER I DIREKTIVET

Direktivets huvudsyfte är att se till att försäljningspris och jämförpris (priset per måttenhet) anges för alla produkter som näringsidkare erbjuder konsumenterna för att på så sätt förbättra konsumentupplysningen och underlätta prisjämförelser. Enligt artikel 4 ska försäljningspriset vara entydigt, lätt att känna igen och tydligt läsbart.

Direktivet omfattar enbart varor/produkter. Direktivet innehåller inte någon definition av vad som menas med varor/produkter men beteckningen kan med hänvisning till annan gällande lagstiftning[2] anses omfatta all lös egendom. Därför omfattas inte tjänster av direktivet[3].

---

1 *Appraisal of Directive 98/6/EC on consumer protection in the indication of unit prices of products offered to consumers*, en studie utarbetad av EIM Business & Policy Research.

2 T.ex. artikel 2 i direktiv 85/374/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister.

3 I en rad medlemsstater omfattar införlivandeåtgärderna emellertid även tjänster. Detta är fallet i Belgien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Polen, Portugal, Slovenien och Slovakien.

Generellt gäller att näringsidkare är skyldiga att ange försäljningspris och jämförpris för alla varor som erbjuds konsumenterna. Enligt artikel 3.2 i direktivet tillåts medlemsstaterna dock att medge undantag från detta allmänna krav för varor som tillhandahålls i samband med tjänster, vid försäljning på auktion och vid försäljning av konst och antikviteter. Om en medlemsstat utnyttjar denna undantagsbestämmelse kan den därför besluta att varken försäljningspris eller jämförpris behöver anges.

Enligt artikel 3.3 behöver inte försäljningspris anges för varor som säljs i lös vikt, dvs. varor som inte är färdigförpackade och mäts upp i kundens närvaro. Eftersom varans försäljningspris inte kan fastställas förrän kunden anger önskad mängd behöver bara jämförpriset anges.

Enligt artikel 3.1 behöver inte jämförpriset anges när det är lika med försäljningspriset (dvs. när den förpackade varans mängd motsvarar en måttenhet). Enligt artikel 5 får medlemsstaterna även medge undantag från kravet på jämförpris om detta på grund av varans karaktär eller ändamål skulle sakna betydelse eller om en sådan angivelse skulle kunna skapa förvirring.

Medlemsstaterna kan också under en övergångsperiod medge undantag från kravet på jämförpris, om kravet skulle vara alltför betungande för vissa små detaljhandelsföretag på grund av antalet varor som erbjuds till försäljning, försäljningsytan, försäljningsställets karaktär, särskilda försäljningsförhållanden i fall då varan inte är direkt tillgänglig för konsumenten eller vid vissa typer av affärsverksamhet, t.ex. vissa former av ambulerande handel (artikel 6). Detta undantag kan inte tillämpas på jämförpris för varor som säljs i lös vikt av sådana näringsidkare.

Slutligen anges det i direktivet att medlemsstaterna, för att systemet ska bli överskådligt när euron införs (skäl 13), kan fastställa en gräns för hur många priser som ska anges (artikel 4).

Artikel 10 i direktivet innehåller en bestämmelse om minimal harmonisering som ger medlemsstaterna möjligheter att anta eller behålla bestämmelser som är mer gynnsamma när det gäller konsumentupplysning och prisjämförelser, om de är förenliga med fördraget.

3. REGLERINGSALTERNATIV

3.1. Det allmänna kravet och dess begränsningar

Den allmänna kravet att ange försäljnings- och jämförpriser kan avsevärt förbättra konsumenternas möjligheter att bedöma och jämföra priser samt att fatta välgrundade affärsbeslut på grundval av enkla jämförelser, och det främjar därför konkurrensen mellan olika företag och produkter. För vissa varugrupper kan det emellertid vara omöjligt eller meningslöst att ange försäljnings- och jämförpriser, eftersom varans pris måste förhandlas fram eller därför att varorna inte utan vidare kan jämföras med andra motsvarande produkter. Av denna anledning ges medlemsstaterna möjligheter att besluta att inte tillämpa det allmänna kravet i direktivets artikel 3.1 för varor som tillhandahålls i samband med en tjänst (t.ex. ett schampo som säljs hos en hårfrisör), försäljning på auktion och försäljning av konst och antikviteter.

Endast Frankrike och Finland har beslutat att inte utnyttja möjligheten att undanta dessa produkter från det allmänna kravet på försäljnings- och jämförpris. Sverige har begränsat

detta undantag till att enbart omfatta varor som säljs på auktion eller vid ett auktionsliknande förfarande. I Ungern medges bara undantag från kravet på försäljnings- och jämförpris för varor som säljs på auktion om varans utgångsbud anges i meddelandet om auktion. Belgien undantar varor som tillhandahålls i samband med tjänster och varor som säljs genom offentliga förfaranden. Enligt polsk lagstiftning kan en varas pris ingå i priset på en tjänst. Det innebär att det inte finns något krav att separat ange försäljnings- och jämförpris för varor som tillhandahålls i samband tjänster. I Luxemburg gäller undantaget för konst och antikviteter endast om dessa är tydligt märkta så att de går att hitta i en prislista som ska vara synlig i affären och tillgänglig för kunderna. De återstående medlemsstaterna har utnyttjat undantaget fullt ut.

3.2. Jämförpris: undantag

I direktivet medges att det för vissa varor inte är meningsfullt eller kan skapa förvirring att ange jämförpris, till exempel om mängden av en vara inte är relevant för prisjämförelsen eller om olika varor saluförs i samma förpackning (skäl 10). I enlighet med artikel 5.1 får medlemsstaterna därför medge undantag från kravet på jämförpris för sådana varor.

Samtliga medlemsstater har undantagit vissa varor från detta krav. Flertalet länder räknar upp vissa varugrupper som undantas från kravet på jämförpris. Den svenska lagstiftningen innehåller inte någon förteckning över varor som undantas men fastställer att jämförpris inte behöver anges, om detta på grund av varans karaktär eller ändamål kan antas sakna betydelse eller skulle kunna skapa förvirring. I Maltas och Polens lagstiftningar finns inte heller någon förteckning över varugrupper som undantas, men de behöriga myndigheterna ges möjlighet att medge undantag från det allmänna kravet på jämförpris. Slutligen har Cypern, Lettland och Litauen, som ett led i införlivandeåtgärderna, fastställt korta öppna listor med exempel på varor för vilka kravet inte är tillämpligt.

Medlemsstaterna har ställt upp vitt skilda kriterier för besluten om vilka varugrupper som ska undantas från det allmänna kravet på jämförpris. De flesta nationella införlivandeåtgärder följer exemplet i direktivets ingress och undantar förpackningar som innehåller flera olika varor. Generellt anses det också onödigt att ange jämförpris för varor som säljs i kvantiteter som understiger vissa tröskelvärden (från 5 g/5 ml i Cypern och Litauen till 100 g/100 ml i Luxemburg). Flera medlemsstater har undantagit vissa eller alla varor som säljs i varuautomater eller andra automater. I Förenade kungariket och Estland medges enligt de nationella bestämmelser som genomför direktivets artikel 6 undantag för varor som förpackats i standardmängder för försäljning i varuautomater.

I flera fall innehåller förteckningarna över varor som undantas från kravet även varor som säljs styckevis för omedelbar konsumtion (t.ex. glass), färdigrätter i form av hela måltider som innehåller flera olika produkter, koncentrerade eller torkade livsmedel som före konsumtionen kräver tillsats av vatten eller andra ingredienser, varor som säljs styckevis samt livsmedel som säljs till reducerat pris på grund av kort bäst-före-datum. Danmark, Finland, Estland och Slovakien har särskilt medgett undantag för varor som säljs styckevis och inte kan delas upp utan att detta ändrar varans kvalitet eller egenskaper och för vilka man inte behöver ange nettoinnehåll.

Andra undantag är mer specifika. Den danska lagstiftningen undantar till exempel färdigförpackade småbröd, kakor och konditorivaror från kravet, medan Estland gör undantag för chokladfigurer och överraskningsägg, primörer, örtkryddor som säljs i kruka, tuggummin och andra produkter för munhygien. Finland har valt att medge undantag för chokladägg,

prydnadskonfekt, bakverk och konditorivaror. I Nederländerna, Estland och Slovenien krävs det inga jämförpriser på varor i skyltfönster. Polen gör undantag för blommor och växter, levande djur, livsmedel som inte är färdigförpackade och säljs per enhet, varor som vanligen säljs i stora kvantiteter, varor som erbjuds till försäljning utanför den ordinarie affärslokalen eller på särskilda mässor samt varor med ett försäljningspris på under 4 zloty. Grekland gör undantag för kosmetika, parfymer och toalettartiklar, Tyskland för drycker och tuggtobak, och Spanien för vin och sprit med kontrollerad ursprungsbeteckning eller geografisk ursprungsbeteckning.

3.3. Jämförpris: positivlistor

När det gäller andra varor än livsmedel får medlemsstaterna enligt artikel 5.2 i direktivet, i syfte att göra det lättare för näringsidkare och behöriga myndigheter att tillämpa reglerna, upprätta en förteckning över de varor eller varugrupper för vilka kravet på jämförpris alltjämt ska gälla.

Endast ett fåtal medlemsstater har använt sig av möjligheten att upprätta en sådan förteckning. Frankrike, Belgien och Luxemburg har utarbetat omfattande positivlistor över andra varor än livsmedel. Danmark och Finland har förteckningar som innehåller både livsmedel och andra varor. Enligt estnisk lagstiftning ska styckepriset anges som jämförpris för pappersservetter, pappersnäsdukar, blöjor, bindor, trosskydd och tamponger. Slutligen innehåller den österrikiska lagstiftningen inte någon förteckning över sådana icke-livsmedelsprodukter för vilka jämförpris fortfarande ska anges, utan de behöriga myndigheterna ges befogenhet att besluta om vilka varor som ska omfattas.

4. PRISINFORMATIONSKRAV

Det framgår av direktivet att försäljnings- och jämförpriser ska vara entydiga, lätta att känna igen och tydligt läsbara (artikel 4). Både försäljningspriset och jämförpriset (för en enhet respektive en bestämd mängd) ska vara totalpriser inklusive moms och alla övriga skatter (artikel 2).

Alla medlemsstaterna har genomfört direktivets artikel 4 korrekt, och flera av länderna har i sin nationella lagstiftning infört ytterligare bestämmelser om prissättningsmetoder och prismärkning. Danmark, Finland, Sverige och Frankrike föreskriver att prismärkningen ska vara så tydlig att det aldrig råder tvekan om vilken vara som avses. Enligt spansk lagstiftning ska försäljningspriset och jämförpriset placeras inom samma synfält, medan det i grekisk lagstiftning fastställs att båda ska ha samma storlek. I Luxemburg krävs att alla priser ska anges inklusive serveringsavgift på restauranger, barer och andra ställen som serverar mat och dryck.

Artikel 4 syftar till att ge konsumenterna ett enhetligt och överskådligt system för prisinformation. Samtidigt sägs det i direktivet att systemets överskådlighet kan hotas av övergången till euro, eftersom konsumenterna då kan råka ut för att samma vara har flera olika prisangivelser. Medlemsstaterna får därför i enligt med artikel 4.1 föreskriva att det högsta antalet prisangivelser begränsas.

Endast Frankrike, Italien och Luxemburg införde sådana begränsningar. Begränsningarna tillämpades endast under en övergångsperiod i samband med införandet av euron. Italien införde ett särskilt undantag för små detaljhandelsföretag, och Luxemburg fastställde ett datum för när all prismärkning skulle ändras från nationell valuta till euro. Frankrike införde

krav på att försäljningspriser skulle anges i både franc och euro, medan jämförpriser fram till ett visst datum skulle anges i franc och därefter i euro.

För närvarande tycks inga medlemsstater ha någon begränsning av det antal priser som ska anges på en vara, med det kan inte uteslutas att nya länder som inför euron eventuellt kommer att anta särskilda bestämmelser för att kunna hantera den här frågan. Det är värt att notera att Frankrike, Malta och Polen har infört regler om att försäljningspris och jämförpris för likadana produkter som säljs till samma pris och visas tillsammans kan anges gemensamt. Dessa regler tillåter, snarare än ålägger, en begränsning av det antal priser som behöver anges.

5. REKLAM

Enligt artikel 3.4 gäller kravet på jämförpris även för reklam där försäljningspriset på sådana varor som omfattas av direktivet nämns. Denna bestämmelse har inte gett upphov till några särskilda problem vid införlivandet i den nationella lagstiftningen. Det är emellertid värt att notera att Förenade kungariket har valt att medge undantag från kravet på jämförpris i reklam som visas i TV, på bio och i mindre butiker.

I artikel 3.4 fastställs ett särskilt krav angående innehållet i reklam för konsumentvaror. Detta krav kommer att behöva samordnas med de allmänna bestämmelserna i direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder. Enligt artikel 7.1 i det direktivet fastställs att en affärsmetod ska anses vara vilseledande om den, i sitt sammanhang och med beaktande av alla dess särdrag och omständigheterna kring den samt av kommunikationsmediets begränsningar, innebär att näringsidkaren underlåter att lämna väsentlig information som genomsnittskonsumenten, beroende på sammanhanget, behöver för att fatta ett välgrundat affärsbeslut och därigenom medför, eller sannolikt kommer att medföra, att genomsnittskonsumenten fattar ett affärsbeslut som denne annars inte skulle ha fattat. I artikel 7.5 klargörs ytterligare att informationskrav som avser kommersiella meddelanden inklusive reklam eller marknadsföring och som har fastställts i gemenskapslagstiftningen ska betraktas som väsentliga. I bilaga II till direktivet om otillbörliga affärsmetoder hänvisas uttryckligen till artikel 3.4 i direktivet om prismärkning. Detta innebär att underlåtenhet att ange jämförpris i reklam av en vara som omfattas av direktivet om prismärkning i sig utgör ett brott mot direktivet om otillbörliga affärsmetoder.

Kommissionen är medveten om att den bristande överensstämmelsen mellan tillämpningsområdena för de nationella införlivandeåtgärderna kan leda till att reklam för varugrupper som i vissa medlemsstater omfattas av krav på jämförpris i andra länder inte gör det. Kommissionen ska undersöka om detta kan förmodas utgöra ett hinder för att uppnå de mål om marknadsintegration och konsumentskydd som eftersträvas genom en fullständig harmonisering av EU-reglerna om otillbörliga affärsmetoder.

6. SMÅ DETALJHANDELSFÖRETAG

I direktivet medges att kravet på jämförpris för vissa små detaljhandelsföretag kan bli alltför betungande på grund av antalet varor som saluförs, försäljningsytan, försäljningsställets karaktär eller själva verksamhetsformen (t.ex. vissa typer av ambulerande handel). Med anledning av detta får medlemsstaterna i enlighet med artikel 6 medge att sådana företag undantas från kravet på jämförpriser för andra varor än de som säljs i lös vikt. Detta undantag får bara gälla under en övergångsperiod som fastställs av medlemsstaterna.

Flera medlemsstater har valt att utnyttja möjligheten att medge undantag för små detaljhandelsföretag i enlighet med direktivets artikel 6. De kriterier som de nationella lagstiftarna har satt upp för att fastställa tillämpningsområdet för detta undantag varierar emellertid. De flesta medlemsstaterna utgår från den totala försäljningsytan och anger ett tröskelvärde under vilket kravet att ange jämförpris inte längre är tillämpligt. Dessa tröskelvärden varierar mellan 50 m^2 i Grekland och 500 m^2 i Slovenien.

Andra medlemsstater har valt att undanta affärer med försäljning över disk (i motsats till självbetjäningsbutiker) från kravet på jämförpriser. Så är det till exempel i Nederländerna, Slovakien och Grekland (för Greklands del omfattar undantaget enbart färdigförpackad mat och drycker). I Frankrike gäller undantaget enbart detaljhandelsbutiker med manuell betjäning som har en försäljningsyta på högst 120 m^2.

I Österrike gäller undantaget enskilda näringsidkare med upp till nio anställda och butiker som drivs i företagsform med upp till 50 anställda. Nederländerna medger även undantag för näringsidkare med upp till fem heltidsanställda. Enligt Irlands införlivandeåtgärder medges undantag för affärslokaler där näringsidkaren inte använder utrustning för utskrift av hyllkantsetiketter eller streckkodsläsning. Nederländerna gör även undantag för varor som säljs hemma hos fasta kunder, från fordon eller från försäljningsställen på gatan (gatumarknad) eller i vattnet.

I Österrike, Irland och Luxemburg undantas ambulerande försäljare från kravet på jämförpris. I Förenade kungariket gäller undantaget endast ambulerande försäljare som säljer bröd i föreskriven mängd eller färdigförpackade varor i viss standardmängd. I Estland kan detta undantag tillämpas på färdigförpackade varor med samma volym eller vikt som säljs i ambulerande butiker, kiosker eller gatustånd.

Slutligen kan nämnas att det i Maltas lagstiftning inte uttryckligen anges undantag, utan att den behöriga myndigheten (direktören för konsumentfrågor) i stället ges befogenhet att fastställa kriterierna för vilka små detaljhandelsföretag eller andra näringsidkare som kan undantas från kravet att visa jämförpriser, om detta krav skulle vara alltför betungande.

Danmark, Finland, Sverige, Ungern, Lettland, Litauen och Polen har valt att inte fastställa särskilda regler för små detaljhandelsföretag. I samband med att euron introducerades införde Belgien, Italien, Portugal och Spanien ett tillfälligt system för små detaljhandelsföretag som upphörde att gälla vid övergångsperiodens slut. Cypern har nyligen ändrat sin nationella lagstiftning och tagit bort undantaget.

Enligt direktivet kan medlemsstaterna endast under en övergångsperiod medge undantag från kravet på jämförpriser för varor som säljs av små detaljhandelsföretag. Tjeckien är emellertid den enda medlemsstat som i sin nationella genomförandelagstiftning anger ett exakt datum för när undantaget ska upphöra att gälla (1 maj 2014). I grekisk lagstiftning fastställs giltighetstiden för undantaget enligt direktivets ordalydelse, dvs. undantag medges från kravet på jämförpris tills gemenskapen i enlighet med artikel 12 ser över frågan. I de tyska införlivandeåtgärderna nämns att undantaget är tillfälligt, men undantagets varaktighet specificeras inte. De återstående medlemsstaterna anger uppenbarligen inte att undantag endast medges för en övergångsperiod, även om några av dem klargör att undantaget inte avser att vara permanent.

I överensstämmelse med direktivets ingress och artikel 12 har kommissionen genomfört en studie för att bedöma direktivets verkan, särskilt beträffande tillämpningen av kravet på

jämförpris i små detaljhandelsföretag. Studien fastställde de potentiella hinder för jämförprismärkning som kan föreligga hos små detaljhandelsföretag och som kan ha sin grund i den prismärkningsutrustning och de metoder som används. I synnerhet kan det för småföretagare som väljer att använda manuella prismärkningssystem i stället för datoriserade system innebära en extra arbetsbelastning att beräkna, ändra och ange jämförpriser. Trots att ny teknik snabbt blir tillgänglig är det föga troligt att de minsta detaljhandelsföretagen kan tillgodogöra sig de potentiella fördelarna med denna utveckling på grund av höga kostnader, otillräcklig omsättning och systemens komplexitet

Det finns dock tecken på att den extra belastningen ändå är acceptabel med tanke på den grad av konsumentskydd som eftersträvas i direktivet. Kommissionens undersökning visar att de små detaljhandelsföretag i de femton gamla medlemsstaterna som anser att jämförprismärkningen är betungande är i klar minoritet (39 %). Majoriteten av de små detaljhandelsföretag som ingår i undersökningen är positiva till jämförprismärkning för alla detaljhandelsföretag, oberoende av storlek. De detaljhandlare som redan tillämpar systemet med jämförpriser är mer angelägna om att jämförprismärkning ska bli obligatorisk för alla, än de företag som nu är undantagna från kravet på jämförpriser.

Kommissionen anser att det insamlade materialet inte är tillräckligt för en eventuell översyn av direktivet. För det första baserades undersökningen på en standarddefinition av små detaljhandelsföretag (0-20 anställda), medan denna definition i verkligheten uppvisar stora skillnader i de olika medlemsstaternas rättssystem på grund av att det saknas en enhetlig definition på gemenskapsnivå. För det andra omfattade inte undersökningen de nya medlemsstaterna, där små detaljhandlare kan ha specifika problem (även om det redan nämnts att fyra av dessa länder har beslutat att inte utnyttja de möjligheter till undantag som anges i artikel 6).

7. SLUTSATSER

Direktivets införlivande i nationell lagstiftning har inte gett upphov till några större problem i någon av medlemsstaterna. Det har genomförts i alla medlemsstaterna, även om det i ett par fall har skett efter den datum som fastställs i artikel 11.1, dvs. efter den 18 mars 2000. Kommissionens undersökning visar att det råder bred enighet om att direktivet har bidragit till att öka skyddet av konsumenternas ekonomiska intressen, även om det ännu är oklart hur omfattande dess verkan varit.

Direktivet ger medlemsstaterna en betydande handlingsfrihet när det gäller utformningen av införlivandeåtgärder. I flera artiklar ges de nationella lagstiftarna olika regleringsalternativ. Som en följd av detta uppvisar de nationella lagar som genomför direktivet väsentliga skillnader på vissa punkter. Detta gäller dock inte i alla sammanhang. I fråga om vissa bestämmelser har en överväldigande majoritet av medlemsstaterna valt samma normativa lösningar på nationell nivå.

Denna handlingsfrihet har inneburit att medlemsstaterna inte i någon större utsträckning tillämpat regeln om minimal harmonisering i artikel 10, enligt vilken de kan anta eller behålla bestämmelser som är mer gynnsamma när det gäller konsumentupplysning och prisjämförelser än bestämmelserna i direktivet. Med tanke på den eventuella översynen av direktivet kommer kommissionen att överväga om det finns behov av att behålla regeln om minimal harmonisering i artikel 10.

När det gäller möjligheten att medge undantag från kravet på jämförpris för varor för vilka en sådan angivelse skulle sakna betydelse på grund av varornas karaktär eller ändamål, visar kontrollen av hur direktivet har införlivats betydligt större variationer. Vissa varugrupper undantas i flertalet medlemsstater, men det finns en rad mycket specifika undantag som inte omedelbart kan motiveras genom hänvisning till artikel 5.1. Detta medför att konsumentskyddet inte håller samma nivå inom EU, och därför behövs det kanske ytterligare information om vilka varor eller varugrupper som ska ha jämförpriser och vilka som kan undantas från kravet.

Som tidigare nämnts avser kommissionen att rådfråga berörda parter om tillämpningen av artikel 6, särskilt beträffande dess verkan på de små detaljhandelsföretagens näringsverksamhet. Kommissionen välkomnar särskilt alla kommentarer om det fortsatta behovet av sådana tillfälliga undantag som anges i direktivet och möjligheten att införa en definition av begreppet små detaljhandelsföretag i EU-lagstiftningen.

BILAGA

Samrådsfrågor

Fråga A: Bör undantaget i artikel 3.2 behållas?

Alternativ 1: Det kan hävdas att kravet att ange jämförpriset för de varor som anges i artikel 3.2 inte är relevant för att göra det möjligt för konsumenterna att fatta välgrundade beslut på grundval av enkla prisjämförelser. I själva verket har de flesta medlemsstater uteslutit dessa varor från tillämpningsområdet för de nationella genomförandebestämmelserna. Frankrike och Finland, som inte har använt sig av denna möjlighet, har antagit positivlistor för de varugrupper för vilka kravet att ange jämförpriset fortfarande är tillämpligt. Som en följd av detta behöver i de flesta fall jämförpriset för de varor som anges i artikel 3.2 inte anges i dessa länder heller. Det kunde därför vara lämpligt att utesluta dessa produkter från direktivets tillämpningsområde och ta bort undantaget.

Alternativ 2: Det är också möjligt att hävda att – eftersom medlemsstaterna enligt artikel 5.1 får medge undantag från skyldigheten att ange jämförpriset för varor för vilka en sådan angivelse skulle sakna betydelse – det inte finns något behov av att utesluta dessa varor från direktivets tillämpningsområde. Artikel 3.2 skulle helt upphöra att gälla och medlemsstaterna skulle vara fria att bestämma om jämförpriset för dessa varor skulle anges enligt artikel 5.1.

Alternativ 3: Ett tredje alternativ skulle vara att behålla undantaget i sin nuvarande form.

Fråga B: För vilka varor skulle det vara obligatoriskt att ange jämförpriset?

Alternativ 1: Medlemsstaterna har intagit olika ståndpunkter när det gäller sådana varor där jämförpriset inte behöver anges, eftersom en sådan angivelse inte skulle vara av betydelse på grund av varornas karaktär eller ändamål, eller om en sådan angivelse skulle kunna skapa förvirring. Även om detta i viss mån skulle kunna motiveras utifrån nationella särdrag kan det hävdas att det finns ett klart behov av viss vägledning. Det skulle till exempel vara möjligt att på EU-nivå upprätta en vägledande eller uttömmande förteckning över de varugrupper för vilka det inte är nödvändigt att ange jämförpriset. Om en sådan uttömmande förteckning antas kan artikel 5.1 upphävas.

Alternativ 2: Ett annat alternativ skulle vara att på EU-nivå upprätta en förteckning över de varugrupper för vilka kravet på jämförpris alltjämt ska gälla. En sådan positivlista skulle i själva verket definiera direktivets exakta tillämpningsområde och undanröja all rättslig osäkerhet för såväl konsumenter som företag. Om en sådan förteckning antas kan artikel 5 upphävas.

Alternativ 3: En tredje möjlighet skulle vara att fastställa de kriterier som medlemsstaterna måste ta hänsyn till när artikel 5.1 genomförs. Detta skulle begränsa den betydande handlingsfrihet som medlemsstaterna har utan att det skulle leda till att artikel 5 avlägsnas.

Fråga C: Bör särskilda regler för reklam bibehållas i detta sammanhang?

Alternativ 1: Det kan hävdas att direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder garanterar att konsumenterna skyddas tillräckligt mot reklam som kan vara missvisande för dem när det

gäller varans pris. Om detta är fallet kan artikel 3.4 upphävas. I detta fall kommer de behöriga nationella myndigheterna att behöva bedöma om annonser som nämner försäljningspriset – men inte jämförpriset – för varor som omfattas av direktivet om prismärkning sannolikt kommer att påverka det ekonomiska uppförandet hos genomsnittskonsumenterna och medföra att de fattar ett affärsbeslut som de annars inte skulle ha fattat.

Alternativ 2: Om det anses väsentligt för att kunna garantera ett högt konsumentskydd att jämförpriset anges i reklam, kan artikel 3.4 upphävas och en motsvarande bestämmelse skulle kunna läggas till den svarta lista över de metoder som alltid anses otillbörliga enligt direktiv 2005/29/EG. För att emellertid garantera att den svarta listan tillämpas enhetligt bör det fastställas en förteckning över ”kärnvaror” för vilka det alltid skulle anses otillbörligt att utelämna jämförpriset i reklam.

<u>Fråga D</u>: Bör undantaget för små detaljhandelsföretag göras permanent? Om så är fallet, bör det införas en definition av begreppet små detaljhandelsföretag i EU-lagstiftningen? Hur bör denna definition formuleras?

Alternativ 1: Medlemsstaterna tillåts enligt direktivet att medge undantag från kravet på jämförpriser för varor som säljs av små detaljhandelsföretag endast under en begränsad tid, som ska anges i den nationella lagstiftningen. Ett första alternativ kunde vara att helt utesluta små detaljhandelsföretag från direktivets tillämpningsområde. Ett sådant alternativ grundas dock på antagandet att kravet att ange jämförpriset på konsumentvaror utgör en alltför tung börda för dessa företag. Kommissionen har för ögonblicket inte något bevis för att så är fallet. Både resultatet av granskningen och det val som gjorts i många medlemsstater som inte har använt sig av undantaget visar visserligen att detta krav utgör en ytterligare börda, men att den inte är alltför tung eller oproportionerlig. Om små detaljhandelsföretag kommer att uteslutas från direktivets tillämpningsområde kunde en exakt definition av sådana företag fastställas på gemenskapsnivå för att garantera rättslig säkerhet.

Alternativ 2: Det kan hävdas att angivandet av jämförpris inte utgör en alltför tung börda för små detaljhandelsföretag. Om så är fallet, kan undantaget i artikel 6 upphävas helt och hållet.

Alternativ 3: Slutligen finns möjligheten att utsträcka undantaget i artikel 6 under ytterligare en fastställd period i syfte att i framtiden åter granska om den tekniska utvecklingen har lättat den börda det innebär för små detaljhandelsföretag att ange jämförpriset. Även i detta fall kunde det vara nödvändigt att fastställa den period under vilken undantaget skulle gälla samt vilka företag som skulle kunna dra nytta av det.

<u>Fråga E</u>: Bör bestämmelsen om minimal harmonisering behållas?

Alternativ 1: Det kan hävdas att det finns utrymme för att sträva efter en helt harmoniserad ordning för prisjämförelser för att på så sätt kombinera ett högt konsumentskydd med fullständig marknadsintegration, eftersom medlemsstaterna knappast har använt sig av möjligheten att anta eller behålla konsumentskyddsbestämmelser som är mer gynnsamma inom det område som direktivet omfattar.

Alternativ 2: Avlägsnandet av bestämmelsen i artikel 10 skulle reducera medlemsstaternas handlingsfrihet när de genomför direktivet. Dessutom har kommissionen på detta stadium inga belägg för att de nuvarande skillnaderna mellan olika länders lagstiftningar om

prismärkning av konsumentvaror innebär väsentliga hinder för den inre marknaden och den gränsöverskridande handeln.